

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ: การวิเคราะห์และประเมินพหุระดับ

FACTORS AFFECTING LIFE VALUES OF STUDENT TEACHERS

IN RAJABHAT UNIVERSITIES: A MULTILEVEL ANALYSIS AND EVALUATION

จันทนา เร่มสินธุ์¹, ศิริชัย กาญจนวาเสี², สิริพูน สุวรรณมรรคา²
Janthana Rermasin¹, Sirichai Kanjanawasee², Siripun Suwanmunkar²

¹สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹Program in Educational Measurement and Evaluation, Department of Educational Research and Psychology,
Faculty of Education, Chulalongkorn University.

²ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²Department of Educational Research and Psychology, Faculty of Education, Chulalongkorn University.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาโครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ 2) วัดและประเมินค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ และ 3) วิเคราะห์ปัจจัยระดับนักศึกษาและระดับมหาวิทยาลัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยการพัฒนาโครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏที่เป็นวิถีปฏิบัติ (Instrumental Values) ตามแนวคิดของโรดริช [1] เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศกระจายในทุกภาค จำนวน 30 มหาวิทยาลัย จำนวนนักศึกษา 1,324 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ระดับ คือ ระดับนักศึกษาและระดับมหาวิทยาลัย ด้วยแบบสอบถาม จำนวน 4 ฉบับ ที่จำแนกตามแหล่งข้อมูล 4 แหล่ง ประกอบด้วย ฉบับนักศึกษา ฉบับอาจารย์ ฉบับเจ้าหน้าที่ และฉบับชุมชน ซึ่งตรวจสอบโครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครูด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (Linear Structural Equation Relationship: LISREL) มีค่าความเที่ยงระหว่าง 0.65-0.96 และใช้เทคนิคการวิเคราะห์พหุระดับ ด้วยโปรแกรมเอชแอลเอ็ม (Hierarchical Linear Model: HLM) สำหรับศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ สรุปผลการวิจัยที่สำคัญ ดังนี้

1. โครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏมี 13 องค์ประกอบ คือ ความทะเยอทะยาน ความสามารถในการทำงาน ความมีชีวิตชีวา ความเมตตา ความซื่อสัตย์ จินตนาการ ความมีสติปัญญา ความมีเหตุผล การควบคุมตนเอง ความรัก ความสุภาพอ่อนน้อม ความรับผิดชอบ และความรักธรรมชาติ

2. นักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏมีค่านิยมชีวิตในภาพรวม ในระดับมากทุกตัวแปรภูมิหลังของนักศึกษา ยกเว้นตัวการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดและแบบปล่อยปละละเลยที่มีค่านิยมชีวิตในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านของค่านิยมชีวิตพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยค่านิยมชีวิตสูงที่สุดคือ ความมีชีวิตชีวา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ความทะเยอทะยาน

3. ปัจจัยระดับนักศึกษาที่มีอิทธิพลทางบวกต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาคณะมหาวิทยาลัยราชภัฏคือ ความคาดหวังต่อการศึกษาระดับปริญญาโท การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และเจตคติต่ออาชีพครู ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลทางลบคือ สาขาวิชาเอกอื่นๆ ที่ไม่ใช่ สาขาวิชาเอก วิทยุ คณิต ภาษา และสังคม และเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.51 สำหรับปัจจัยระดับมหาวิทยาลัยที่มีอิทธิพลทางบวกคือ บรรยากาศของมหาวิทยาลัย

คำสำคัญ: ค่านิยมชีวิต, วิถีปฏิบัติที่พึงปรารถนา, การวิเคราะห์พหุระดับ, โปรแกรมเอชแอลเอ็ม

Abstract

This research aimed to 1) develop the structure of life values of student teachers in Rajabhat universities 2) determine the life values of student teachers in Rajabhat universities and 3) analyze the factors of value in terms of student level and university level that affecting life value of student teachers in Rajabhat universities. The main tool was the linear structural equation relationship: LISREL which was referent to Rokeach idea of Instrumental Values in 1973. The samples of this study were collected from 1,324 student teachers in 30 universities in Thailand. The instruments were separated into 4 versions which classified by different sources as student version, teacher version, officer version, and community version with its reliability between 0.65–0.96. Develop the structure of life values of student teachers in Rajabhat by factor analysis and second order confirmatory factor analysis of linear structural equation relationship: LISREL. The final step was applied by using the hierarchical linear model analysis by HLM program were applied. The major results were as follows:

1. The structure of life values of student teachers in Rajabhat universities included 13 factors; Ambition, Capable, Lively, Empathy, Honest, Imagination, Intellectual, Logical, Self-Controlled, Love, Polite, Responsible and Love Nature

2. Student teachers in Rajabhat universities were in the high-level of life values in every factor. However, Lively was in the top rank of high-level and Ambition was in the low rank of level.

3. Student-level factor that influence positively on life values of student teachers in Rajabhat Universities were the expectation of master degree, Democratic-Rearing, and attitude toward teaching career. The factors that influence negatively on life values were others majors than mathematics, science, languages and humanity included the GPA below than 2.51 was effect. University level factor that influence positively on life values was an atmosphere of university.

Keywords: Life Values, Instrumental values, Multilevel Analysis, and Hierarchical Linear Model: HLM

บทนำ

การพัฒนาประเทศที่ผ่านมา ก่อนปี พ.ศ. 2540 เป็นการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นการพัฒนาด้าน เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้ความเจริญเติบโตทางด้านวัตถุพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว สังคมถูกครอบงำด้วยวัฒนธรรมของการบริโภคและยึดติดกับวัตถุนิยม มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ไม่เห็นคุณค่าของตนเอง เกิดความขัดแย้งในเรื่องความคิด ความเชื่อ ค่านิยม สืบสานในบทบาทหน้าที่ กอปรกับการศึกษาที่ผ่านมาทำให้คนเห็นแก่ตัว มุ่งการแข่งขัน ต้องการเอาชนะ เอาเปรียบผู้อื่น ระเบียบวินัยและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนในชาติถูกละเลย หย่อนยานในศีลธรรมและจริยธรรม [2] ดังนั้นการพัฒนาประเทศในระยะต่อมาตั้งแต่ พ.ศ. 2540 ไม่ว่าจะเป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) และฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) รวมทั้งการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2543 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นการสร้างสังคมคุณภาพ

การพัฒนาคนและคุณภาพของคนให้เป็นคนเก่ง ดี มีสุข อย่างเร่งด่วน ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมโดยผ่านกลไกของการจัดการศึกษา เป็นอันมาก ดังจะเห็นได้จากการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 โดยเป็นการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ กล่าวคือปฏิรูประบบการจัดการศึกษา แนวการจัดการศึกษา การบริหารและการจัดการศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

“การปฏิรูปการศึกษาไม่มีวันสำเร็จถ้าไม่ได้ปฏิรูปครู” เพราะ ครู คือ ผู้กำหนดคุณภาพประชากร

ในสังคม วิชาชีพครูจึงควรเป็นที่รวมของคนเก่ง คนดี สามารถเป็นต้นแบบทางคุณธรรม จริยธรรม การประพฤติปฏิบัติตน การดำรงชีวิต และการชี้นำสังคมไปในทางที่เหมาะสม แต่ในสภาพความเป็นจริงที่ปรากฏในปัจจุบัน ค่านิยมด้านวัตถุได้ครอบงำสังคม รวมถึง “ครู” ที่ควรจะเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม พบว่าครูมีจริยธรรมลดน้อยลง ขาดศรัทธาขาดอุดมการณ์ และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู มีการประพฤติตนที่ไม่เหมาะสม วิชาชีพครูจึงเป็นวิชาชีพที่คนทั่วไปดูหมิ่นดูแคลน เป็นวิชาชีพที่รายได้ต่ำ ผู้ประกอบวิชาชีพครูยากจน ผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงและมีฐานะดีไม่ประสงค์จะให้บุตรหลานของตนศึกษาเพื่อออกไปประกอบวิชาชีพครู ผู้สมัครเรียนในสาขาวิชาชีพครูจึงมักเป็นผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เมื่อไม่สามารถสอบเข้าเรียนในสาขาวิชาชีพอื่น ๆ ได้แล้วจึงจะสมัครเรียนเพื่อออกไปเป็นครู เมื่อสภาพปัจจุบันภาพพจน์ของครูได้เกิดความเสียหายและลดต่ำลง การปฏิรูปครูจึงเป็นการปฏิรูปที่พยายามสร้างความสำคัญของวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง เพื่อการยอมรับของสังคม

ในกระบวนการพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงนั้น มีงานวิจัยหลายชิ้นที่นักวิจัยได้วิเคราะห์ถึงวิกฤตของวิชาชีพครูและเสนอยุทธศาสตร์/มาตรการ/แนวคิด ในการแก้วิกฤตศรัทธาครูที่สอดคล้องกัน คือ ให้ความสำคัญกับการผลิตและการพัฒนาครูเป็นหลัก ในขณะที่การใช้และการพัฒนาครูมีการดำเนินการอย่างเป็นทางการต่อเนื่องและชัดเจน อาทิ บัญชีเงินเดือนครูที่มีวิทยฐานะ การสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยราชภัฏพัฒนาวิชาชีพครู สนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น แต่ว่ากระบวนการผลิตครูกลับมีการขับเคลื่อนที่ยังไม่สนองต่อเจตนารมณ์ที่ต้องการแก้วิกฤตครู ค่านิยมเรียนครูยังไม่ได้รับความสนใจจากเด็กเก่ง แม้ว่าจะมีการปฏิรูปหลักสูตรครู 5 ปี ที่พยายามเน้นคุณภาพและจิตสำนึกของความเป็นครู โดยให้มีการ

ฝึกวิชาชีพในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 1 ปี ก็ตาม แม้ว่ารัฐบาลจะให้ทุนสนับสนุนสำหรับนักเรียนที่มีผลการเรียนดีมาเรียนครูที่เรียกว่าครูพันธุ์ใหม่ ก็ยังไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร เมื่อกระบวนการเลือกนักศึกษาหรือกระบวนการได้มาของนักศึกษายังอยู่ในวงที่จำกัดมีองค์ประกอบไม่แตกต่างกันไปจากเดิม สภาพของนักศึกษาที่เข้ามาเรียนครูจึงไม่แตกต่างไปจากเดิมมากนัก ทั้งนี้เพราะศรัทธาของครูยังไม่เกิด ค่านิยมครูยังไม่ชัด ที่ผ่านมาจึงเป็นการแก้ปัญหาวิกฤติของครูแบบเฉพาะหน้า แต่กระบวนการแก้ปัญหาแบบยั่งยืนโดยการเสริมสร้างความเชื่อ ค่านิยม อุดมคติ และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ เพื่อให้เกิดความสำนึกในคุณค่าของความเป็นครู ตระหนักในค่านิยมที่เป็นวิถีปฏิบัติที่พึงปรารถนา จนแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่สังคมยกย่อง ศรัทธา ต่อครูยังไม่เกิดและยังไม่เห็นเป็นรูปธรรม

เมื่อสถาบันผลิตครูยังไม่สามารถสรรหาคณก่ง คนดี มีจิตวิญญาณความเป็นครูเข้าสู่ระบบการผลิตครูได้ ภายใต้ข้อจำกัดนี้ สถาบันผลิตครูต้องเร่งเสริมสร้างความเชื่อ ค่านิยม อุดมคติและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู จนเกิดความสำนึกในคุณค่าของความเป็นครู มีคุณธรรมและจริยธรรม ตระหนักในค่านิยมที่เป็นวิถีปฏิบัติ (Instrument Values) ที่พึงปรารถนาให้แก่ นักศึกษาครูตั้งแต่เริ่มเข้าสู่ระบบการผลิตครู (ปี 1) ไม่ใช่แต่เฉพาะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (ปี 5) เพราะการปลูกฝังและเสริมสร้างความเชื่อ ค่านิยม อุดมคติและการมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพต้องใช้เวลา สะสมบ่มเพาะความสำนึก ความตระหนัก จนมีผลต่อการมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา จึงจะเกิด ดังที่ โรคิช [1] ให้ความหมายค่านิยมไว้คือ รูปแบบของความเชื่อถือที่แต่ละคนยึดถือควรปฏิบัติตนอย่างไร หรือสิ่งใดมีคุณค่า ไม่มีคุณค่า และยังเป็นมาตรฐานในการตัดสินใจว่าสิ่งใดเลวหรือดี รวมถึงการตัดสินใจพฤติกรรมของบุคคล นอกจากนี้ ค่านิยมยังเป็นตัวบ่งชี้วัฒนธรรมด้วย แต่ความสำคัญ

อยู่ที่ว่า ค่านิยมใดบ้างที่ควรจะเป็นค่านิยมที่เป็นวิถีปฏิบัติที่พึงปรารถนาของนักศึกษาครู และแม้ว่าค่านิยมเป็นสิ่งที่ดีที่มีคุณค่าแต่ก็เปลี่ยนแปลงได้ เพราะค่านิยมเกิดจากการเรียนรู้ เริ่มที่สถาบันครอบครัว แล้วขยายออกไปภายนอก สถาบันถัดมาคือ โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย ดังนั้น ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมของสังคมจึงมีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมค่านิยมและค่านิยมสัมพันธ์กับทุกสิ่ง และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล [1]

สังคมสมัยใหม่มีความซับซ้อนมากขึ้น สถานการณ์ในชีวิตประจำวันจึงต้องมีการตัดสินใจว่าควรคิดอะไร เชื่ออะไรและจะอย่างไร มักจะตั้งอยู่บนค่านิยมที่เรายึดถือหรือเรียนรู้มา บางครั้งก็ไม่ชัดเจนว่าเรามีค่านิยมอะไร บางครั้งมีความสับสนและขัดแย้งในค่านิยม เพราะสถาบันแต่ละสถาบันมีการปลูกฝังและให้ค่านิยมมาไม่เหมือนกัน เช่น พ่อแม่ อาจารย์ นักการเมือง และสื่อมวลชน เขาชวนจึงสับสนว่าอะไรกันแน่ที่เป็นค่านิยมที่เป็นวิถีปฏิบัติที่พึงปรารถนา นักศึกษาครูมีค่านิยมที่เป็นวิถีปฏิบัติที่พึงปรารถนาเพียงใด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ แอสติน [3], วิดแมน [4], พาสคาเรลลาและเทเรซินี [5] ที่ได้ศึกษารูปแบบของสังคมประภคิต โดยเชื่อว่าสิ่งที่นักศึกษาติดตัวมาเวลาเข้าสถาบันอุดมศึกษา คือ ลักษณะทางภูมิหลัง (สถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ ความสามารถพิเศษ ความชอบต่ออาชีพ ความทะเยอทะยาน) รวมทั้งความกดดันจากพ่อแม่และกลุ่มเพื่อนๆ สถาบัน อาจารย์ ลักษณะและแรงผลักดันเหล่านี้เป็นข้อจำกัดต่อการเลือกเรียนของนักศึกษาบริบทต่างๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งด้านการศึกษาและด้านสังคม อันจะส่งผลและสะท้อนต่อความเชื่อ ค่านิยมที่เป็นวิถีปฏิบัติของนักศึกษาทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

มหาวิทยาลัยราชภัฏในฐานะที่เป็นสถาบันหลักแห่งหนึ่งในการผลิตครู เมื่อยังไม่สามารถสรรหาคณก่ง คนดี มีจิตวิญญาณของความเป็นครูเข้าสู่

ระบบการผลิตครูได้ ภายใต้ข้อจำกัดนี้ สถาบันผลิตครูต้องเร่งเสริมสร้างความเชื่อ ค่านิยม อุทิศตน และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู เกิดความสำนึกในคุณค่าของความเป็นครู มีคุณธรรม และจริยธรรม ตระหนักในค่านิยมที่เป็นวิถีปฏิบัติที่พึงปรารถนาให้แก่นักศึกษาครู ตั้งแต่เริ่มเข้าสู่ระบบการผลิตครู จึงควรค้นหาค่านิยมของนักศึกษาครูที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ประสพการณ์ชีวิต และวัฒนธรรมไทย เพื่อเป็นแบบแผนในการปลูกฝังค่านิยมที่เป็นวิถีปฏิบัติที่พึงปรารถนาของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยที่ค่านิยม เป็นความเชื่อแบบระลึกถึงและผูกพัน ที่สั่งสมจากการสั่งสอนของพ่อแม่และผ่านการเรียนรู้สังคม เป็นวิถีปฏิบัติของชีวิตที่สะท้อนวัฒนธรรมและสังคม ที่มีทิศทางของการปฏิบัติไปสู่เป้าหมายชีวิต เป็นมาตรฐานของการรับรู้ การเลือก การตัดสินใจ โดยก่อตัวจากประสบการณ์ของชีวิต ดังนั้น ค่านิยมที่เป็นวิถีปฏิบัติจึงอาจกล่าวได้ว่าเป็น “ค่านิยมชีวิต” ดังที่บราวและเครค ได้กำหนดเป็นชื่อของเครื่องมือวัดค่านิยมชีวิต (Life Values Inventory: LVI) ที่ใช้นิยามและการจำแนกชนิดของค่านิยมของโรคิชมาเป็นฐานในการสร้างเครื่องมือ และจากการศึกษาของนักจิตวิทยาสังคม เช่น แอสติน [3], วิตแมน [4], พาสคาเรลลาและเทเรซินี [5] ที่พบว่าสิ่งที่นักศึกษาติดตามเวลาเข้าสถาบันอุดมศึกษา คือ ลักษณะทางภูมิหลังของนักศึกษา ก่อปรกับจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและการเกิดค่านิยม และจากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมที่ได้ศึกษาส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในช่วงเวลานั้นๆ ในลักษณะของข้อมูลเพียงระดับเดียว ผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครูในสองระดับ คือ ระดับนักศึกษาและระดับมหาวิทยาลัย และจากโครงสร้างของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมมีลักษณะเป็นระดับดังกล่าว จึงใช้เทคนิคการวิเคราะห์พหุระดับ โปรแกรมเอชแอลเอ็ม (Hierarchical Linear Model: HLM)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อวัดและประเมินค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ
3. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยระดับนักศึกษาและระดับมหาวิทยาลัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ

อุปกรณ์และวิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะที่ดำเนินการสอนหลักสูตรทางด้านการศึกษา ในที่นี้คือ คณะครุศาสตร์ หรือศึกษาศาสตร์ หรือวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย ปีการศึกษา 2553 ทั้งหมด 40 แห่ง จำนวนนักศึกษา 44,114 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามแฮร์และคณะ และเครฟ คือ กลุ่มตัวอย่างระดับนักศึกษาจำนวน 1,324 คน ระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 30 มหาวิทยาลัย จาก 3 แห่ง คือ อาจารย์ จำนวน 450 คน เจ้าหน้าที่จำนวน 147 คน และชุมชน จำนวน 145 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้ ใช้แบบสอบถามแบบ Check list (Likert 's scale) 5 ระดับ จำนวน 4 ฉบับ ได้แก่

1. แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา ใช้วัดตัวแปรตาม และตัวแปรระดับนักศึกษา มี 6 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา ประกอบด้วย เพศ เกรดเฉลี่ย สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ความ

คาดหวังต่อการศึกษา สาขาที่ศึกษา และระดับชั้นปี

ตอนที่ 2 แบบสำรวจรายการค่านิยมชีวิต
จำนวน 114 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.93

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู
ของผู้ปกครอง จำนวน 22 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ
0.65

ตอนที่ 4 แบบวัดเจตคติต่ออาชีพครู
จำนวน 25 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.88

ตอนที่ 5 แบบสอบถามความสัมพันธ์
ภายในกลุ่มเพื่อน จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเที่ยง
เท่ากับ 0.69

ตอนที่ 6 แบบสอบถามคุณลักษณะของ
อาจารย์ จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.84

2. แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ เป็น
แบบสอบถามตัวแปรระดับมหาวิทยาลัย มี 3 ตอน
ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์

ตอนที่ 2 แบบวัดเจตคติต่อวิชาชีพ จำนวน
25 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.92

ตอนที่ 3 แบบสอบถามบรรยากาศของ
มหาวิทยาลัย จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ
0.97

3. แบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่ เป็น
แบบสอบถามตัวแปรระดับมหาวิทยาลัย มี 2 ตอน
ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบรรยากาศของ
มหาวิทยาลัย จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ
0.96

4. แบบสอบถามสำหรับชุมชน เป็น
แบบสอบถามตัวแปรระดับมหาวิทยาลัย มี 2 ตอน
ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของชุมชน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบรรยากาศของ
มหาวิทยาลัย จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ
0.89

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของ
การวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์สถิติพื้นฐาน เป็นการวิเคราะห์
ค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูล และค่าสถิติพื้นฐานของ
ตัวแปรระดับนักศึกษาและระดับมหาวิทยาลัย

2. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยค่านิยมชีวิตของ
นักศึกษาคณะเพื่อประเมินค่านิยมชีวิตของนักศึกษาคณะ
ทั้งภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามกลุ่มภาค เพศ
สาขาวิชาเอกที่ศึกษา ชั้นปีที่ศึกษา และการอบรม
เลี้ยงดู โดยใช้เกณฑ์ 5 ระดับ คือ ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00
มีค่านิยมชีวิตระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49
มีค่านิยมชีวิตระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 มีค่านิยม
ชีวิตระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 มีค่านิยม
ชีวิตระดับน้อย และค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 มีค่านิยมชีวิต
ระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์องค์ประกอบ Factor Analysis
(EFA) เพื่อตรวจสอบโครงสร้างค่านิยมชีวิตของ
นักศึกษาคณะมหาวิทยาลัยราชภัฏ และยืนยัน
องค์ประกอบด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบอันดับสอง
(Second Order Confirmatory Factor Analysis)

4. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิต
ของนักศึกษาคณะมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้เทคนิค
การวิเคราะห์พหุระดับ โปรแกรมเอชแอลเอ็ม
(Hierarchical Linear Model: HLM)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 โครงสร้างค่านิยมชีวิตของ
นักศึกษาคณะมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ในการพัฒนาโครงสร้างค่านิยมชีวิตของ
นักศึกษาคณะมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้พัฒนาจาก
แนวคิดของโรคีส [1] และความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ
รวมจำนวน 19 องค์ประกอบ คือ ความทะเยอทะยาน
ความใจกว้าง ความสามารถในการทำงาน ความสดชื่น
ความสะอาด ความกล้า ความเมตตา ความช่วยเหลือ
ความซื่อสัตย์ จินตนาการ รักอิสระ ความมีสติปัญญา

ความมีเหตุผล ความรัก ความอ่อนน้อม ความสุภาพ ความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และความรักธรรมชาติ วิเคราะห์โครงสร้างด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบ Factor Analysis (EFA) ซึ่งพบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทุกคู่ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่าง 0.501-0.826 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาจากหน้าหิ้งองค์ประกอบหลังจากการหมุนแกนแล้ว พบว่าตัวแปรได้จัดกลุ่มโครงสร้างเป็น 13 องค์ประกอบ คือ ความทะเยอทะยาน ความสามารถในการทำงาน ความมีชีวิตชีวา ความเมตตา ความซื่อสัตย์ จินตนาการ ความมีสติปัญญา ความมีเหตุผล การควบคุมตนเอง ความรัก ความสุภาพอ่อนน้อม ความรับผิดชอบ และความรักธรรมชาติ มีค่า Cumulative = 71.60, KMO = 0.835, Bartlett's Test of Sphericity = 27396.195, df = 6441, p = 0.000 และยืนยันความตรงของโครงสร้าง (CFA) ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second Order Factor Analysis) เมื่อปรับโมเดลแล้วข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกลมกลืนกับโมเดล

ตอนที่ 2 ระดับค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ

การประเมินค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาพรวมตามภูมิหลังของนักศึกษาพบว่าไม่ว่าจะจำแนกรายภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ หรือจำแนกตามเพศ หรือจำแนกตามสาขาวิชาเอก คือ เอกวิทย์-คณิต เอกภาษา-สังคม และเอกอื่นๆ และจำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา ล้วนมีระดับค่านิยมชีวิตในระดับมากทุกตัวแปร แต่สำหรับตัวแปรการอบรมเลี้ยงดู พบว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีค่านิยมชีวิตในระดับมาก ส่วนนักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดและแบบปล่อยปละละเลยมีค่านิยมชีวิตระดับปานกลาง และ

เมื่อจำแนกรายด้านของค่านิยมชีวิตที่มี 13 ด้าน พบว่า ค่านิยมชีวิตนักศึกษาครูมีระดับมาก 8 ด้าน และระดับปานกลาง 5 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยค่านิยมชีวิตสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ด้านความมีชีวิตชีวา ($\bar{x} = 4.23$) ด้านความรักธรรมชาติ ($\bar{x} = 3.90$) และด้านความเมตตา ($\bar{x} = 3.86$) โดยที่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยค่านิยมชีวิตต่ำสุดใน 3 อันดับ ตามลำดับ คือ ความทะเยอทะยาน ($\bar{x} = 3.26$) ความมีเหตุผล ($\bar{x} = 3.40$) และความซื่อสัตย์ ($\bar{x} = 3.42$) รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ภูมิหลังของนักศึกษา	Mean	S.D.	ระดับค่านิยมชีวิต
ภาค			
เหนือ	3.61	0.53	มาก
ตะวันออกเฉียงเหนือ	3.70	0.51	มาก
กลาง	3.66	0.50	มาก
ใต้	3.66	0.54	มาก
เพศ			
ชาย	3.53	0.53	มาก
หญิง	3.72	0.50	มาก
สาขาวิชาเอก			
คณิต-วิทย์	3.74	0.50	มาก
ภาษา-สังคม	3.71	0.48	มาก
สาขาวิชาอื่นๆ	3.55	0.55	มาก
ชั้นปีที่ศึกษา			
ปีที่ 1	3.59	0.58	มาก
ปีที่ 2	3.63	0.50	มาก
ปีที่ 3	3.66	0.40	มาก
ปีที่ 4	3.73	0.49	มาก
ปีที่ 5	3.71	0.52	มาก
การอบรมเลี้ยงดู			
แบบประชาธิปไตย	3.82	0.40	มาก
แบบเข้มงวด	3.24	0.57	ปานกลาง
แบบปล่อยปละละเลย	3.06	0.50	ปานกลาง
ค่านิยมชีวิต			
ความทะเยอทะยาน	3.26	0.60	ปานกลาง
ความสามารถในการทำงาน	3.83	0.55	มาก
ความมีชีวิตชีวา	4.23	0.58	มาก
ความเมตตา	3.86	0.71	มาก
ความซื่อสัตย์	3.42	0.77	ปานกลาง
จินตนาการ	3.52	0.78	มาก
ความมีสติปัญญา	3.62	0.81	มาก
ความมีเหตุผล	3.40	0.73	ปานกลาง
ความรัก	3.83	0.64	มาก
ความสุภาพอ่อนน้อม	3.80	0.91	มาก
ความรับผิดชอบ	3.49	0.71	ปานกลาง
การควบคุมตนเอง	3.47	0.80	ปานกลาง
ความรักธรรมชาติ	3.90	0.93	มาก
เฉลี่ย	3.66	0.52	มาก

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิต
 ของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ

3.1 การวิเคราะห์โมเดลศูนย์ (Null Model)

การวิเคราะห์โมเดลศูนย์เป็นการวิเคราะห์
 ภาพรวมของตัวแปรค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุ
 ซึ่งพบว่า ตัวแปรค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุ มีความ
 ผันแปรภายในหน่วยและระหว่างหน่วยเพียงพอที่จะ
 วิเคราะห์ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลในขั้นต่อไป เมื่อ

พิจารณาอิทธิพลคงที่ (Fixed Effect) พบว่าค่าเฉลี่ย
 ของค่าเฉลี่ยค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุระหว่าง
 มหาวิทยาลัยราชภัฏ (γ_{00}) มีค่าเท่ากับ 3.656 และ
 อิทธิพลสุ่ม (Random Effect) เฉลี่ยค่านิยมชีวิตของ
 นักศึกษาครุมีความผันแปรระหว่างมหาวิทยาลัย
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\chi^2 = 190.156$)
 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์โมเดลศูนย์

Fixed Effect	Coefficient	Standard error	t-ratio	P-values		
LIFE-INTERCEPT γ_{00}	3.656**	0.034	105.566	.000		
Random Effect	Standard Deviation	Variance Component	Total Observed Variance	df	χ^2	P-values
INTERCEPT u_0	0.178	0.032**	0.272	29	190.156	.000
Level - 1 error; R_{ij}	0.490	0.240				

** p < 0.01

3.2 การวิเคราะห์โมเดลอย่างง่าย (Simple Model)

การวิเคราะห์โมเดลอย่างง่าย ตัวแปรที่
 ร่วมวิเคราะห์ คือ สาขาวิชาอื่นๆ (ELS) เกรดเฉลี่ย
 ต่ำกว่า 2.51 (LGPX) ความคาดหวังทางการศึกษา
 ระดับปริญญาโท (MASTER) การอบรมเลี้ยงดูแบบ

ประชาธิปไตย (TAKE1) และเจตคติต่ออาชีพครู
 (SATTI) ผลการวิเคราะห์พบว่าอิทธิพลคงที่ (Fix
 Effect) และอิทธิพลสุ่ม (Random Effect) ค่าคงที่
 ค่าเฉลี่ยค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุ มีความผันแปร
 ระหว่างมหาวิทยาลัยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์โมเดลอย่างง่าย

Fixed Effect	Coefficient	Standard error	t-ratio	P-values
LIFE-INTERCEPT2 γ_{00}	3.422**	0.039	87.557	.000
ELS γ_{10}	-0.079**	0.022	-3.501	.002
LGPX γ_{20}	-0.083**	0.017	-4.833	.000
MASTER γ_{30}	0.061*	0.027	2.231	.034
TAKE1 γ_{40}	0.341**	0.031	11.105	.000
SATTI γ_{50}	0.424**	0.026	16.338	.000

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์โมเดลอย่างง่าย (ต่อ)

Random Effect	Standard Deviation	Variance Component	Total Observed Variance	df	χ^2	P-values
INTERCEPT1 u_{0j}	0.157	0.025**	0.153	27	58.236	0.001
ELS u_{1j}	0.061	0.004	0.132	27	35.880	.118
LGPX u_{2j}	0.017	0.000	0.128	27	19.068	>.500
MASTER u_{3j}	0.107	0.011*	0.139	27	41.679	0.035
TAKE1 u_{4j}	0.101	0.010	0.138	27	37.811	0.081
SATTI u_{5j}	0.091	0.008*	0.136	27	45.966	0.013
Level - 1 error; R_{ij}	0.358	0.128				
$R^2 = 0.56$						
Reliability of Mean OLS Regression Coefficient Estimate						
INTERCEPT β_0	0.468					
ELS β_1	0.168					
LGPX β_2	0.016					
MASTER β_3	0.445					
TAKE1 β_4	0.290					
SATTI β_5	0.357					

* $p < 0.05$ ** $p < 0.01$

3.3 การวิเคราะห์โมเดลสมมติฐาน (Hypothetical model)

ในการวิเคราะห์โมเดลสมมติฐาน มีตัวแปรระดับมหาวิทยาลัยที่ร่วมในการวิเคราะห์ คือ บรรยากาศของมหาวิทยาลัย (ATMOS) และความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน (FRIEND) ซึ่งการพิจารณาอิทธิพลค่าคงที่ (Fixed Effect) ระดับนักศึกษาพบว่าอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยค่านิยมชีวิตอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตัวแปรระดับมหาวิทยาลัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครู คือ บรรยากาศของมหาวิทยาลัย ส่วนความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนไม่มีนัยสำคัญ โดยตัวแปรระดับนักศึกษา คือ สาขาวิชาอื่นๆ เกรดเฉลี่ยที่ต่ำกว่า 2.51 ความมุ่งหวังการศึกษาระดับปริญญาโท การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และเจตคติต่ออาชีพครูสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของค่าเฉลี่ยค่านิยมชีวิตได้ประมาณร้อยละ 47 และเมื่อพิจารณาอิทธิพลคงที่ของค่าเฉลี่ยของสาขาวิชาอื่นๆ ที่ไม่ใช่สาขาวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษา และสังคม อิทธิพลคงที่ของค่าเฉลี่ยของเกรดเฉลี่ยที่ต่ำกว่า 2.51

อิทธิพลคงที่ของค่าเฉลี่ยของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และอิทธิพลคงที่ของค่าเฉลี่ยของเจตคติต่ออาชีพครู ต่างมีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยของตัวแปรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แต่อิทธิพลคงที่ของค่าเฉลี่ยของความคาดหวังต่อการศึกษาระดับปริญญาโทมีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยของตัวแปรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับตัวแปรระดับมหาวิทยาลัย คือ บรรยากาศของมหาวิทยาลัย มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของครูเมื่อกำหนดให้สาขาวิชาอื่นๆ และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเป็นตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อกำหนดเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.51 จะมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของครูเมื่อกำหนดให้สาขาวิชาเอกอื่นๆ เป็นตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อกำหนดให้เจตคติต่ออาชีพครูเป็นตัวแปรตาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครู โมเดลสมมติฐาน

Fixed Effect	Coefficient	Standard error	t-ratio	P-values		
LIFE - INTERCEPT2 γ_{00}	3.416**	0.036	95.427	.000		
ATMOS Slope, γ_{01}	0.343*	0.124	2.758	.011		
FRIEND Slope, γ_{02}	0.104	0.290	0.359	.722		
ELS - INTERCEPT2 γ_{10}	-0.079**	0.019	-4.073	.000		
ATMOS slope γ_{01}	-0.232**	0.084	-2.772	.010		
FRIEND slope γ_{02}	0.363**	0.120	3.029	.006		
LGPX - INTERCEPT2 γ_{20}	-0.081**	0.016	-5.104	.000		
ATMOS slope γ_{01}	-0.147*	0.067	-2.198	.037		
FRIEND slope γ_{02}	0.098	0.137	0.714	.481		
MASTER - INTERCEPT2 γ_{30}	0.062*	0.027	2.303	.029		
ATMOS slope γ_{01}	-0.081	0.112	-0.729	.472		
FRIEND slope γ_{02}	0.323	0.189	1.709	.099		
TAKE1 - INTERCEPT2 γ_{40}	0.340**	0.028	12.039	.000		
ATMOS slope γ_{01}	-0.251**	0.089	-2.800	.010		
FRIEND slope γ_{03}	-0.371	0.234	-1.585	.124		
SATTI - INTERCEPT2 γ_{50}	0.427**	0.024	17.927	.000		
ATMOS slope γ_{01}	0.148	0.115	1.286	.209		
FRIEND slope γ_{02}	0.534*	0.241	2.215	.035		
Random Effect	Standard Deviation	Variance Component	Total Observed Variance	df	χ^2	P-values
LIFE - INTERCEPT1 u_{0j}	0.147	0.021	0.148	25	48.985	.003
ELS slope u_{1j}	0.042	0.002	0.129	25	28.520	.284
LGPX slope u_{2j}	0.021	0.000	0.127	25	17.699	>.500
MASTER slope u_{3j}	0.108	0.012	0.139	25	40.242	.027
TAKE1 slope u_{4j}	0.072	0.005	0.132	25	32.637	.140
SATTI slope u_{5j}	0.078	0.006	0.133	25	33.789	.076
Level - 1 error; R_{jj}	0.357	0.127				
$R^2 = .47$						
Reliability of Mean OLS Regression Coefficient Estimate						
INTERCEPT β_0	0.436					
ELS β_1	0.097					
LGPX β_2	0.022					
MASTER β_3	0.452					
TAKE β_4	0.178					
SATTI β_5	0.287					

* $P < 0.05$ ** $p < 0.01$

ผลการวิเคราะห์ในรูปสมการ

Within-Unit Model

$$\text{LIFE} = 3.422 - 0.079^{**} (\text{ELS}) - 0.083^{**} (\text{LGPX}) + 0.061^* (\text{MASTER}) + 0.341^{**} (\text{TAKE1}) \\ + 0.424^{**} (\text{SATTI}) + 0.128$$

Between-Unit Model

$$\text{LIFE} = 3.416^{**} + 0.343^* (\text{ATMOA}) + 0.104 (\text{FRIEND}) + 0.021$$

$$\text{ELS} = -0.079^{**} - 0.232^{**} (\text{ATMOS}) + 0.363^{**} (\text{FRIEND}) + 0.001$$

$$\text{LGPX} = -0.081^{**} - 0.147^* (\text{ATMOS}) + 0.098 (\text{FRIEND}) + 0.001$$

$$\text{MASTER} = 0.062^* - 0.081 (\text{ATMOS}) + 0.323 (\text{FRIEND}) + 0.012$$

$$\text{TAKE1} = 0.340^{**} - 0.251^{**} (\text{ATMOS}) - 0.371 (\text{FRIEND}) + 0.005$$

$$\text{SATTI} = 0.427^{**} + 0.148 (\text{ATMOS}) + 0.534^* (\text{FRIEND}) + 0.006$$

สรุปและอภิปรายผล

1. โครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่ามี 13 ด้าน คือ ความทะเยอทะยาน ความสามารถในการทำงาน ความมีชีวิตชีวา ความเมตตา ความซื่อสัตย์ จินตนาการ ความมีสติปัญญา ความมีเหตุผล การควบคุมตนเอง ความรัก ความสุภาพอ่อนน้อม ความรับผิดชอบ และความรักธรรมชาติ สอดคล้องกับการศึกษาของบราวและเครค พัฒนาแบบสำรวจค่านิยมโดยใช้นิยามของโรคิช [1] เป็นฐานในการสร้างเครื่องมือ ตรวจสอบโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบ และพบว่ามี 14 องค์ประกอบ ที่สามารถประเมินค่านิยมได้คือ

2. ค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ หากพิจารณาภาพรวมพบว่ามีค่าเฉลี่ยในระดับมากในทุกภูมิหลังของนักศึกษา ยกเว้นการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดและปล่อยปละละเลยที่มีค่านิยมระดับปานกลาง ทั้งนี้ เพราะคนทั่วไปรวมทั้งนักศึกษาที่เลือกเรียนครูย่อมตระหนักอยู่แล้วว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่ต้องปฏิบัติและพฤติกรรมที่เป็นหลักยึดถือของคนดังที่ สุมน อมรวิวัฒน์ [6], บุญมี แท่นแก้ว [7] และพลสันห์ โพธิ์ศรีทอง [8] ต่างกล่าวสอดคล้องกันว่า ครูอาจารย์ คือ บุคคลตัวอย่าง หรือผู้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน นักศึกษา และบุคคลในชุมชนทั่วไป

ยกย่อง ศรัทธา นักศึกษาครูส่วนใหญ่จึงมีระดับค่านิยมชีวิตในระดับมาก หากพิจารณารายด้านของค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครู จะเห็นว่ามี 5 ด้านที่นักศึกษามีค่านิยมในระดับปานกลาง ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความทะเยอทะยาน รองลงมาคือ ความมีเหตุผลและความซื่อสัตย์ เป็นสามด้านที่แสดงถึงความเป็นครูดีครูเก่งอย่างแท้จริง ในขณะที่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความมีชีวิตชีวา ความรักธรรมชาติ และความเมตตา ซึ่งเป็นบุคลิกโดยทั่วไปของคนเรียนครู

3. ปัจจัยระดับนักศึกษาที่มีอิทธิพลทางบวกต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ คือ ความคาดหวังต่อการศึกษาระดับปริญญาโท การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และเจตคติต่ออาชีพครู ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลทางลบ คือ สาขาวิชาเอกอื่นๆ ที่ไม่ใช่สาขาวิชาเอก วิทยุ คณิต ภาษา และสังคม และเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.51 ส่วนปัจจัยระดับมหาวิทยาลัยที่มีอิทธิพลทางบวกต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ บรรยากาศของมหาวิทยาลัย จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษามีทั้งระดับนักศึกษา (ภูมิหลังของนักศึกษา) และระดับมหาวิทยาลัย มีลักษณะทางจิตวิทยาสังคมที่

เกิดจากการเรียนรู้และก่อตัวเป็นโครงสร้างที่เป็นระดับ สอดคล้องกับแอสติน [3], วีดแมน [4], พาสคาเรลลาและเทเรซินี [5] ที่พบว่าสิ่งที่นักศึกษาติดตัวมาเวลาเข้ามาเรียนในสถาบันอุดมศึกษา คือ ลักษณะทางภูมิหลัง (สถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ ความสามารถพิเศษ ความชอบต่ออาชีพ ความ

ทะเยอทะยาน) รวมทั้งความกดดันจากพ่อแม่และกลุ่มเพื่อนๆ สถาบัน อาจารย์

กิตติกรรมประกาศ

ได้รับ “ทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” จากกองทุนรัชดาภิเษกสมโภช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารอ้างอิง

- [1] Rokeach, M. (1973). *The Nature of Human Values*. New York: Thefree Press.
- [2] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- [3] Astin, A.W. (1993). *What matters in collage?*. San Francisco: Jossey-Bass.
- [4] Weidman, J.C.; Twale, D.J.; & Stein, E.L. (2001). *Socialization of Graduate and Professional Students in Higher Education: A Perilous Passage?*. San Francisco: Jossey-Bass.
- [5] Pascarella, E.T.; & Terenzini, P.T. (1991). *How College Affects Students: Findings and Insights from Twenty Years of Research*. San Francisco: Jossey-Bass.
- [6] สุมณ อมรวิวัฒน์; และคนอื่นๆ. (2536). *คุณธรรมของครู: กรณีศึกษาเพื่อการเรียนการสอนส่งเสริมคุณธรรม จรรยาแห่งวิชาชีพครู*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [7] บุญมี แทนแก้ว. (2539). *จริยศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- [8] พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง. (2540). *การดำเนินการตามโครงการผลิตครูแนวใหม่*. บุรีรัมย์: สถาบันราชภัฏ บุรีรัมย์.